

ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ
ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације _____

Шифра УДК (бројчано) 811.163.41'36

Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о урађеној докторској дисертацији:

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. _____ Закона о високом образовању и чл. _____ Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о урађеној докторској дисертацији:

Назив дисертације: *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику*

Научна област УДК(текст): СРБИСТИКА –САВРЕМЕНИ СРПСКИ ЈЕЗИК – СИНТАКСА И СЕМАНИКА СРПСКОГА ЈЕЗИКА

Ментор и састав комисије за оцену дисертације:

Ментор: др Бобан Арсенијевић, ванредни професор, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz, ужа научна област: српски језик

Комисија:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор, Филолошки факултет Уноиверзитета у београду, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине (председник Комисије)

2. Др Бранимир Станковић, доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, ужа научна област: Савремени српски језик (члан Комисије)

3. Др Маја Вукић, доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, ужа научна област: Савремени српски језик (члан Комисије)

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи).

Основни допринос дисертације Иване Митић *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику* може се сажети на следећи начин:

- 1) линеарна и хијерархијска блискост одређују избор контролора слагања у оквиру исте граматике, а не у различитим граматикама реализованим у оквиру географске, социјалне и интересубјекатске варијације;
- 2) линеарна блискост је фактор који утиче не само на избор последњег, већ и избор првог члана конјункције за контролора слагања;
- 3) род и број се одвојено репрезентују и одвојено слажу у српском језику;
- 4) род може победити у конкуренцији са бројем приликом одређивања контролора слагања, поготову уколико је контролор за род члан женског рода.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: Митић Ивана

Назив завршеног факултета: Филозофски факултет у Нишу

Одсек, група, смер: Српски језик и књижевност

Година дипломирања: 2011.

Назив докторског студијског програма: Наука о језику

Научно подручје: Филолошке науке

Година одбране: 2019.

Факултет и место: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Број публикованих радова: (навести рад који се тражи из члана 9. овог правилника): 12, од којих овде наводимо пет најзначајнијих:

1. Ivana Mitić and Boban Arsenijević, „Structural ambiguity and optionality of agreement patterns in Bosnian/Croatian/Serbian conjunct agreement”, *Glossa: A Journal of General Linguistics*, 4(1), 6, 2019. DOI: <http://doi.org/10.5334/gjgl.582>. **M23**

2. Arsenijević, Boban and Ivana Mitić, „On the Number-Gender (In)dependence in Agreement with Coordinated Subjects”, *Journal of Slavic Linguistics*, volume 24(1), *Special Issue Agreement in Slavic*, Slavica Publishers, Indiana University, 2016, 41–69. ISSN 1068-2090 DOI: 10.1353/jsl.2016.0006. **M23**

3. Ивана Митић, „Амбигвитет у генеративној синтакси и формалној семантици”, *Philologia Mediana*, број 5, Ниш, 2013, 355–366. ISSN 1821–3332 = *Philologia Mediana*; COBISS.SR-ID 171242508; УДК 811.163.41□367 811.163.41□37 811.163.41□42. **M51**

4. Ивана Митић, „Морфосинтаксичке могућности придева затвореног пола скале и негираних придева”, *Philologia Mediana*, број 6, Ниш, 2014, 369–382. ISSN 1821–3332 = *Philologia Mediana*; COBISS.SR-ID 171242508; УДК 811.163.41□366.55. **M51**

5. Ивана Митић, „Квантитативне модификације придева. Позитивни и негативни квантификатори”, *Наслеђе*, број 27, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, 127–138. ISSN 1820-1768 = *Наслеђе* (Крагујевац); COBISS.SR-ID 115085068; УДК 811.163.41□367.623 811.163.41□37. **M51**

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: Филозофски факултет у Нишу

Радно место: асистент за Савремени српски језик

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ
ЧЛ. ____ ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. ____ СТАТУТА
УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо: - Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације;
- Одлуку научно-наставног већа факултета о прихватању извештаја комисије о урађеној докторској дисертацији

Крагујевац
(место и датум)

16. 04. 2019. год.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Kam Z

ПРИМЉЕНО: 16. 04. 2019			
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог	Вредности
01	МОЗ		

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Наставно-научно веће Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 18. 2. 2019. године (одлука број 01-644 од 1. 3. 2019. године), предложило нас је, а Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 14. 3. 2019. године (одлука број IV-02-184/12), именовало у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације „Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику” кандидаткиње Иване Митић. Захваљујући на указаном поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу подносимо следећи

Извештај

I Опис докторске дисертације

Докторска дисертација *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику* кандидаткиње Иване Митић садржи 336 страна стандардног компјутерског формата (писана је фонтом *Times New Roman*, величина слова 12, проред 1,5). На почетку дисертације дати су апстракти на српском (стр. 9–10) и на енглеском језику (11–12). Дисертација је подељена на следећа поглавља: 1. Увод (13–23), 2. Теоријско-методолошко поглавље (24–85), 3. Слагање глагола са модификованим координираним субјектом: продукцијски модификаторски експеримент 1А, експеримент 1Б, експеримент 1В и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара експерименту 1А (86–155), 4. Слагање глагола са (не)модификованим координираним субјектом: модификаторски продукцијски експеримент 1А, експеримент 1Б, експеримент 1В и експеримент Вилер Голд и др. (2016) (156–180), 5. Ефекат синкретизма на слагање глагола у роду у српском језику: продукцијски експеримент 2 и експеримент 3 и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијским експериментима (181–213), 6. Теоријске импликације (214–230), 7. Закључак (231–234), Литература (235–246), *Извори* (247), *Прилози* (248–336). Дисертацији има 11 схематских приказа, 43 табеле и 35 графикона.

Треће, четврто, пето, и шесто поглавље представљају централна поглавља дисертације Иване Митић. У овим поглављима приказани су резултати истраживања које је засновано на експерименталном приступу прикупљању података. На основу увида у начин по коме изворни говорници српског језика слажу глагол са координираним превербалним субјектом у процесу језичке продукције, кандидаткиња разматра да ли је слагање глагола у роду са координираним субјектом чисто синтаксички процес, или је реч о процесу који укључује и фонолошко процесирање. Резултати продукцијских експеримената и експеримената са судовима граматичности указују да је линеарна блискост фактор који утиче на слагање глагола у роду, било да се оно остварује са првим, било са последњим чланом. Имајући у виду да синтакса барата хијерархијским, а не линеарним структурама, овакви резултати говоре у прилог хипотезе да слагање није искључиво синтаксички процес, већ да укључује и фонологију. У ранијим истраживањима

је установљено да слагање глагола у роду зависи од слагања у броју, те да је број јачи контролор од рода. Пошто је у експериментима којима се тестира утицај синкретизма на слагање потврђена појава тзв. комбинованог обрасца слагања у коме се глагол слаже у роду са контролором који није и контролор за број, кандидаткиња установљује да у српском језику постоје ситуације у којима се род може одупрети утицају броја. Оваква сазнања потврда су хипотезе да су род и број у српском језику као језику са фузијском граматицом одвојени, те да одвојено учествују у процесу слагања.

1. У поглављу *Увод* дефинисан је предмет истраживања, наведена су питања којима се кандидаткиња у дисертацији бави, образложене хипотезе, те истакнути циљеви. Назначено је да се у дисертацији *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику* испитује утицај граматичких карактеристика координираних чланова као што су вредност граматичког рода и броја, те линеарна и хијерархијска дистанца, и семантичких карактеристика – особине референције, дељење модификатора – на слагање глагола у роду у српском језику. Укратко су образложени досадашњи приступи слагању, и представљено како се ова дисертација уклапа у контекст досадашњих истраживања.

У уводном делу је табеларно дат приказ продукцијских експеримената и експеримената са судовима граматичности које је кандидаткиња спровела, те хипотезе које тестирају и питања на која одговарају. У овом делу је уведена и структурна организација рада, и укратко је образложено свако од поглавља.

2. Друго поглавље је теоријско-методолошко поглавље и састоји се из следећих одељака и пододељака: 2.1. Конгруенција глагола у роду са координираним субјектом (24–25), 2.1.1. Координирани субјекат – генеративни приступ (25–28), 2.1.2. Фактори који утичу на слагање глагола са координираним субјектом (28–32), 2.1.3. Важна питања (32–35), 2.2. Преглед стања у подручју истраживања (35–36), 2.2.1. Конгруенција глагола са координираним субјектима у србистичкој и сербокроатистичкој литератури (36–48), 2.2.2. Конгруенција у литератури у формалном кључу (48), 2.2.2.1. Конгруенција у литератури у формалном кључу на материјалу језика света (48–53), 2.2.2.2. Конгруенција у србистичкој и сербокроатистичкој литератури у формалном кључу (53–70), 2.3. Предмет, циљеви и хипотезе докторске дисертације (70–80), 2.4. Методе истраживања (81–85).

У теоријско-методолошком делу дефинишу се појмови који су употребљени у дисертацији и теоријски образлаже испитивана појава. Дисертација се директно наслања на ранија истраживања у формалном кључу заснована на судовима самих аутора у којима се слагање дефинише као чисто синтаксички процес (Бошковић 2009, Пушкар и Марфи 2015), те на истраживања експерименталног типа у којима се слагање дефинише и као постсинтаксички процес, као што су Марушич и др. (2015), Вилер Голд и др. (2016; 2017), Арсенијевић и Митић (2016). Наслања се и на ранија истраживања у српској и србистичкој литератури у којима се разматрају доступни обрасци слагања глагола у роду са координираним субјектом на материјалу корпуса (Маретић 1899, Станојчић 1967, 1980, Корбет 1983а, Стевановић 1989, Бојовић 2003, 2008). Кандидаткиња наводи да су у досадашњим истраживањима дата опречна мишљења у вези са статусом обрасца слагања какво је слагање глагола у роду са првим чланом превербалног координираног субјекта. Док Бошковић (2009) тврди да овај образац није могућ у српском језику, истраживања на материјалу корпуса традиционалније усмерена као што су Корбет (1983а) и Бојовић (2003; 2008), као и истраживања експерименталног типа – Вилер Голд и др. (2016) – овај образац препознају као део српског језика. У оквиру досадашњих истраживања наводе се

и она у којима се разматра питање да ли су род и број одвојени, те да ли одвојено учествују у слагању. И о овоме су у литератури дати опречни ставови: док Маретић (1899), Корбет (1983а) и Бошковић (2009) за српски језик, и Марушич и др. (2015) за словеначки језик негирају појаву комбинованог слагања – образац у коме се глагол слаже са различитим контролорима у роду и броју, истраживање Фухс и др. (2015) на материјалу шпанског и Арсенијевић и Митић (2016) за српски језик потврђују да је комбиновано слагање сасвим доступан образац. Овим питањима је кандидаткиња посветила значајну пажњу у дисертацији.

Друго поглавље доноси и предмет истраживања, хипотезе и предикције помоћу којих се оне тестирају, те циљеве које треба остварити. Укратко се образлаже и методологија која је употребљена у дисертацији, а која упориште проналази у истраживању Вилер Голд и др. (2016). Наведено је како су експерименти дизајнирани и спроведени, објашњено како је вршена обрада података, и образложени су критеријуми на основу којих је извршена селекција испитаника.

У дисертацији се примарно тестира седам хипотеза. Ове су хипотезе груписане у две групе међусобно конкурентних хипотеза. Прве четири, наведене као 1-4, различити су начини објашњења механизма који одређује који конституент ће одредити обележја на предикату који се слаже. Преостале три, наведене као 5-7, одговарају на питање да ли су род и број у српском, језику са фузијском морфологијом, репрезентовани и процесирани као један комплекс или као два одвојена обележја.

- 1) **хипотеза 1** која упориште проналази у моделовању линеарним односима – она тврди да се слагање делимично дешава на интерфејсу синтаксе са фонологијом. Прва тестирана предикција ове хипотезе је да је линеарна блискост фактор који утиче на слагање, и одређује последњег члана превербалног координираног субјекта за контролора слагања. Ову хипотезу Ивана Митић проверава продукцијским модификаторским експериментима: експериментом 1А, експериментом 1Б, те експериментом 1В и експериментима са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А. Друга њена тестирана предикција је да и други фонолошки фактори као што је синкретизам облика координираних чланова утичу на одређивање контролора слагања у роду. Ова предикција проверавана је продукцијским експериментима у којима се испитује утицај синкретизма на слагање: експериментом 2 и експериментом 3, те експериментима са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 2 и експерименту 3;
- 2) **хипотеза 2** која је установљена у оквиру синтаксичке теорије и која слагање у потпуности везује за хијерархијску структурну дистанцу. Предикција ове хипотезе је да се услед модификације првог члана конјункције повећава хијерархијска дистанца између њега и глагола, што умањује могућност да први члан постане контролор слагања, а јача разрешено слагање. Ову хипотезу и њене предикције кандидаткиња проверава продукцијским модификаторским експериментима: експериментом 1А, експериментом 1Б, те експериментом 1В и експериментима са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А;
- 3) **комбинована хипотеза** која предвиђа да хијерархијска и линеарна блискост заједно одређују избор контролора слагања у оквиру једне граматике. Хипотеза полази од претпоставке установљене у ранијим истраживањима да линеарна

блискост побеђује пред хијерархијском блискошћу приликом одређивања било првог, било последњег члана конјункције за контролора слагања. Предикције комбиноване хипотезе проверавају се продукцијским модификаторским експериментима: експериментом 1А, експериментом 1Б, те експериментом 1В, и експериментима са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А;

- 4) **хипотеза (3)**, заснована на ставовима когнитивне лингвистике, претпоставља да проминентност има утицаја на одабир контролора слагања. Предикција ове хипотезе је да најбољи контролор слагања постаје конјункт који је модификован, јер тиме постаје истакнутији. Ову хипотезу кандидаткиња проверава продукцијским модификаторским експериментима: експериментом 1А, експериментом 1Б, те експериментом 1В и експериментима са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А;
- 5) **хипотеза (4)** која претпоставља да су род и број одвојени и одвојено се слажу. Предикција ове хипотезе је да је комбиновано слагање могуће у српском језику, што се проверава продукцијским експериментом 2;
- 6) **хипотеза (5)** која тврди да су род и број одвојени и заједно се слажу. Предикција ове хипотезе је да комбиновано слагање није могуће у српском језику – проверава се продукцијским експериментом 2;
- 7) **хипотеза (6)** да су род и број спојени и заједно се слажу. Предикција ове хипотезе је да комбиновано слагање није могуће у српском језику – проверава се продукцијским експериментом 2.

3. Треће поглавље, које носи наслов *Слагање глагола са модификованим координираним субјектом: продукцијски модификаторски експеримент 1А, експеримент 1Б, експеримент 1В и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара експерименту 1А* (86), састоји се из следећих одељака и пододељака: 3.1. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1А (86–87), 3.1.1. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1А: дизајн (88–93), 3.1.2. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1А: резултати (93–98), 3.1.3. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1А: дискусија (98–105), 3.2. Експерименти са судовима граматичности – опште информације (105–110), 3.2.1. Експерименти са судовима граматичности – услова одговара експерименту 1А (111–115), 3.2.2. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А: резултати (116–118), 3.2.3. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А: дискусија (118–121), 3.2.4. Продукцијски експеримент 1А и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 1А (121–123), 3.3. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1Б (124), 3.3.1. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1Б: дизајн (124–126), 3.3.2. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1Б: резултати (126–130), 3.3.3. Пилот модификаторски продукцијски експеримент 1Б: дискусија (130–136), 3.3.4. Пилот модификаторски експеримент 1А и експеримент 1Б: резултати (137–139), 3.3.5. Пилот модификаторски експеримент 1А и експеримент 1Б: дискусија (139–140), 3.4. Продукцијски модификаторски експеримент 1В (140–142), 3.4.1. Модификаторски продукцијски експеримент 1В: дизајн (142–146), 3.4.2. Модификаторски продукцијски

експеримента 1B: резултати (146–151), 3.4.3. Модификаторски продукцијски експеримента 1B: дискусија (151–155).

У овом поглављу потражени су одговори на следећа питања:

1) Да ли процес слагања дешава укључује фонолошко процесирање?
2) Да ли линеарна блискост има ефекат само на слагање са последњим чланом превербалног субјекта, док хијерархијска блискост има ефекат само на слагање са првим чланом, или обе структурне димензије утичу на слагање са оба релевантна члана конјункције?

3) Да ли истакнутост чланова координираног субјекта остварена модификацијом повећава шансу да се глагол у роду сложи са једним од чланова?

Истраживање показује да на слагање глагола са једним од чланова координираног субјекта, било са првим, било са последњим чланом, не утиче истакнутост субјекта која се тестира хипотезом (3). Ни редослед вредности рода не утиче значајно на слагање са првим и са последњим чланом координираног субјекта: слагање са последњим чланом је најчешће употребљен образац слагања, без обзира на то да ли је последњи члан женског или средњег рода, док је слагање са првим чланом потврђено нижим нивоом учешћа. С обзиром на то да је слагање са првим чланом најјаче када је први члан модификован и хијерархијски даљи од глагола, резултати истраживања упућују да се глагол не слаже са самом именицом, него са именичком фразом која је релевантни носилац обележја именице.

За разлику од ранијих истраживања (Марушич и др. 2015) која претпостављају да хијерархијска и линеарна дистанца оперишу у два одвојеним граматикама, те да хијерархијска дистанца одређује избор само првог, а линеарна дистанца само последњег члана конјункције за контролора слагања, резултати истраживања кандидаткиње Иване Митић показују да линеарна дистанца као секундарни фактор утиче и на слагање са првим чланом координираног субјекта. Кандидаткиња примећује да умањење линеарне дистанце између првог члана конјункције и глагола повећава шансу да се глагол сложи са првим чланом, што директно утиче на смањено учешће слагања са последњим чланом, односно да увећање линеарне дистанце између првог члана и глагола умањује шансу за слагање са првим чланом, у прилог слагања са последњим чланом. Из ових резултата, кандидаткиња супротно ранијој литератури у области изводи закључак да су хијерархијска и линеарна дистанца фактори који утичу на слагање у оквиру једне граматике, бранећи став да сви резултати могу бити објашњени у комбинацији линеарне и хијерархијске хипотезе коју је именовала као комбинована хипотеза.

4. Четврто поглавље носи наслов *Слагање глагола са (не)модификованим координираним субјектом: модификаторски продукцијски експеримент 1А, експеримент 1Б, експеримент 1В и експеримент Вилер Голд и др. (2016) (156–157)* и састоји се из следећих одељака и пододељака: 4.1. Пилот модификаторски експеримент 1А и експеримент Вилер Голд и др. (2016) (158–159), 4.1.1. Пилот модификаторски експеримент 1А и експеримент Вилер Голд и др. (2016): резултати (160–161), 4.1.2. Пилот модификаторски експеримент 1А и Вилер Голд и др. (2016) експеримент: дискусија (161–165), 4.2. Пилот модификаторски експеримент 1Б и експеримент Вилер Голд и др. (2016) (165–166), 4.2.1. Пилот модификаторски експеримент 1Б и експеримент Вилер Голд и др. (2016): резултати (166–167), 4.2.2. Пилот модификаторски експеримент 1Б и експеримент Вилер Голд и др. (2016): дискусија (168–171), 4.3. Експеримент 1В и експеримент Вилер

Голд и др. (2016) (171–172), 4.3.1. Експеримент 1В и експеримент Вилер Голд и др. (2016): резултати (173–174), 4.3.2. Експеримент 1В и експеримент Вилер Голд и др. (2016): дискусија (174–178), 4.4. Слагање глагола у роду са (не)модификованим координираним субјектом на основу резултата поређења експеримента 1А, експеримента 1Б, експеримента 1В и експеримента Вилер Голд и др. (2016) (178–180).

У овом поглављу кандидаткиња Ивана Митић је, како би одговорила на питање да ли линеарна и хијерархијска дистанца, вредност граматичког рода, те дељење модификатора утичу на слагање, поредила резултате продукцијских модификаторских експеримената које је сама спровела са истраживањем о коме реферишу Вилер Голд и др. (2016). За разлику од истраживања Вилер Голд и др. (2016) чији резултати показују да су за слагање глагола са координираним немодификованим субјектом кога чине први члан женског и други члан средњег рода разрешено слагање и слагање са последњим чланом координираног субјекта сасвим доступне опције, истраживање које је кандидаткиња спровела показује да је слагање са последњим чланом у условима модификације недвосмислено најбоља опција. Поред овога, док истраживање Вилер Голд и др. (2016) показује да испитаници најчешће користе разрешено слагање када слажу глагол са координираним субјектом чији је први члан средњег а други члан женског рода, истраживање Иване Митић указује да је у условима модификације и за ову комбинацију слагање са последњим чланом најбоља опција, док је употреба разрешеног слагања деградирана. Поређењем резултата истраживања која је кандидаткиња спровела са резултатима Вилер Голд и др. (2016) експеримента потражен је и одговор на питање да ли је за слагање глагола са првим чланом координираног субјекта релевантна именица која је извор обележја, или конјункт који је домен у коме се та обележја директно шире и на чијем нивоу се надмећу са последњим конјунктом. Пошто резултати истраживања показују да је слагање са првим чланом значајно чешће употребљено када је први члан модификован него када је немодификован, кандидаткиња закључује да хијерархијска дистанца јесте фактор који утиче на слагање са првим чланом, али да за слагање није релевантна именица него читав конјункт, који је домен у коме се та обележја директно шире и на чијем нивоу се надмећу са последњим конјунктом. Резултати овог поређења такође показују да је линеарност фактор који утиче не само на слагање са првим него и на слагање са последњим чланом. Кандидаткиња закључује да резултате поређења недвосмислено може објаснити комбинација линеарне и хијерархијске хипотезе, док се хипотеза о проминентности одбацује.

5. Пето поглавље под насловом *Ефекат синкретизма на слагање глагола у роду у српском језику: продукцијски експеримент 2 и експеримент 3 и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијским експериментима* (181–183) састоји се из следећих одељака и пододелака: 5.1. Експеримент 2 – продукцијски експеримент којим се тестира ефекат синкретизма на слагање глагола у роду у српском језику (183–184), 5.1.1. Продукцијски експеримент 2 којим се тестира ефекат синкретизма на слагање: дизајн (184–187), 5.1.2. Продукцијски експеримент 2 којим се тестира ефекат синкретизма на слагање: резултати (187–191), 5.1.3. Продукцијски експеримент 2 којим се тестира ефекат синкретизма на слагање: дискусија (191–197), 5.2. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 2 (197), 5.2.1. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 2: дизајн (197–199), 5.2.2. Експерименти са судовима

граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 2: резултати (199–200), 5.2.3. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 2: дискусија (201–203), 5.3. Продукцијски експеримент 2 и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара експерименту 2 (203–204), 5.4. Продукцијски експеримент 3 којим се тестира ефекат присуства синкретизма на слагање глагола у роду (204–205), 5.4.1. Продукцијски експеримент 3 којим се тестира ефекат присуства синкретизма на слагање глагола у роду: дизајн (205–206), 5.4.2. Продукцијски експеримент 3 којим се тестира ефекат присуства синкретизма на слагање глагола у роду: резултати (206–208), 5.4.3. Продукцијски експеримент 3 којим се тестира ефекат присуства синкретизма на слагање глагола у роду: дискусија (208), 5.5. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 3 (208–209), 5.5.1. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 3: дизајн (209–210), 5.5.2. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 3: резултати (210–211), 5.5.3. Експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара продукцијском експерименту 3: дискусија (211–212), 5.6. Продукцијски експеримент 3 и експерименти са судовима граматичности чији скуп услова одговара експерименту 3 (212–213).

У овом поглављу на основу резултата продукцијских експеримената и експеримената са судовима граматичности одговара се на питања: 1) да ли синкретизам утиче на распоред образаца слагања, конкретно да ли присуство синкретизма умањује разрешено слагање док га одсуство синкретизма јача, 2) да ли су род и број у српском језику одвојени, те да ли одвојено учествују у слагању. Пошто резултати показују да је разрешено слагање значајније умањено када се глагол слаже са координираним синкретичним субјектом мешовитог рода и броја него када се слаже са координираним несинкретичним субјектом, кандидаткиња закључује да је слагање процес који укључује и фонологију. Супротно ранијим тврдњама Бошковића (2009) који негира да је могуће слагање са једним од чланова координираног субјекта мешовитог рода и броја у српском језику, а у складу са резултатима Марушича и др. (2015) за словеначки језик, резултати истраживања Иване Митић потврђују да се глагол може сложити у роду и броју са множинским чланом конјункције, и то, у складу са очекивањима, много чешће када је множински члан на позицији последњег конјункта него када је на позицији првог конјункта. Супротно ранијим тврдњама Бошковића (2009) за српски језик, и Марушича и др. (2015) за словеначки језик, комбиновано слагање је образац слагања који је у истраживању Иване Митић потврђен на значајном броју одговора, и статистички значајно чешће употребљен од одговора који су представљали очигледне грешке, те она тврди да је реч о обрасцу слагања присутном у граматици српског језика, који није резултат грешке. Пошто је образац комбинованог слагања потврђен у овом истраживању, кандидаткиња закључује да су род и број у српском језику одвојено ментално репрезентовани, те да одвојено учествују у процесу слагања.

6. Шесто поглавље носи наслов *Теоријске импликације* (214–215) и подељено је на следеће одељке и пододељке: 6.1. Да ли постоји хијерархијско слагање, те да ли хијерархијска блискост игра улогу приликом слагања глагола са првим чланом конјункције? (215–216), 6.2. Да ли постоји линеарно слагање, те да ли линеарна блискост

утиче на слагање са последњим чланом конјункције? (216–219), 6.3. Да ли хијерархијска и линеарна блискост делују и на одређивање првог и на одређивање последњег члана конјункције за контролора слагања у роду? (219–225), 6.4. Да ли проминентност утиче на избор контролора слагања? (225–226), 6.5. Да ли су род и број здружени и слажу ли се заједно? (226–228), 6.6. Да ли се продукција и перцепција разликују? (228–230).

У овом поглављу, на основу резултата којима располаже, кандидаткиња модификује доступне теоријске приступе и моделе, и формулише дефинитивне одговоре на питања учествује ли синтакса и учествује ли фонологија у одређивању контролора слагања, те каква је улога рода и броја у одређивању контролора слагања. Закључак је да хијерархијско слагање постоји у српском језику, те да хијерархијска блискост јесте фактор који утиче на слагање са првим чланом. Пошто повећање хијерархијске дистанце саме именице од глагола не умањује шансу да се глагол сложи са првим чланом, кандидаткиња тврди да се глагол не слаже са именицом већ са целим конјунктом. Линеарна блискост утиче не само на слагање са последњим чланом него и на слагање са првим чланом конјункције. Кандидаткиња тврди да се обрасци слагања међусобно надмећу: умањена линеарна дистанца између првог члана и глагола јача слагање са првим чланом, што умањује линеарно слагање, а увећана линеарна дистанца између првог члана и глагола слаби слагање са првим чланом, те је линеарно слагање значајно повећано.

С обзиром на то да је слагање са првим чланом координираног субјекта – образац слагања чије постојање Бошковић (2009) негира за српски језик – потврђено у истраживању Иване Митић, као и да је конјункцијско слагање сасвим доступна опција када се глагол слаже са координираним синкретичним субјектом мешовитог рода и броја, кандидаткиња одбацује тврдњу Бошковића да је слагање у српском језику чисто синтаксички процес. Резултати су у складу са тврдњама Марушича и др. (2015) и Вилер Голд и др. (2016) да се слагање дешава и у фонологији. За разлику од приступа Марушича и др. (2015) који заговара да хијерархијска и линеарна блискост делују у два одвојеним граматикама, дисертација Иване Митић показује да линеарна и хијерархијска дистанца одређују избор контролора слагања у оквиру једног система. Супротно резултатима Вилер Голд и др. (2016) за слагање глагола са немодификованим субјектом који показују да је средњи род бољи контролор слагања од женског рода, резултати дисертације Иване Митић показују да говорници српског језика најчешће одабирају последњи конјункт за контролора слагања, без обзира на то ког је рода. Пошто је последњи члан најбољи контролор слагања без обзира на то да ли је модификован, односно да ли је истакнутији, резултати којима кандидаткиња располаже одбацују и тврдњу да проминентност чланова координираног субјекта утиче на избор контролора слагања у роду. За разлику од Бошковића (2009) и Марушича и др. (2015) који негирају да се глагол може сложити са различитим контролорима у роду и у броју, истраживање Иване Митић указује да су род и број у српском језику одвојени, те да одвојено учествују у процесу слагања.

На крају шестог поглавља, кандидаткиња коментарише резултате продукцијских експеримената и експеримената са судовима граматичности. Иако се већина резултата продукцијских експеримената и експеримената са судовима граматичности поклапа, постоје и извесна неподударња: 1) разрешено слагање је у експериментима са судовима граматичности који прате модификаторски експеримент оцењено сличним оценама као и слагање са последњим чланом, док је у продукцијским експериментима разрешено слагање потврђено ниским нивоом учешћа; 2) резултати продукцијских експеримената којима се тестира утицај синкретизма на слагање показују да је слагање са последњим чланом потврђено ниским нивоом учешћа када је последњи члан средњег рода једнине, док је у судовима граматичности овај образац оцењен као прихватљив, али благо деградиран; 3) слагање са последњим чланом конјункције оцењено је сличним оценама у суду граматичности без обзира на то да ли има синкретизма, док је у продукцијском експерименту два пута мање продуковано када нема синкретизма. Кандидаткиња је ова неподурања објаснила тиме да статус разрешеног слагања у продукцији, продукција слагања глагола са последњим чланом који је у једнини и продукција слагања глагола са последњим чланом координираног (не)синкретичност субјекта делимично зависе од перформативних, а не само од компетенцијских аспеката језика.

7. Седмо поглавље је *Закључак* (231–234). У овом делу се сумирају резултати истраживања и резимира статус хипотеза након проведених експерименталних тестова. Изнесени су следећи закључци:

- 1) линеарна блискост утиче и на избор за контролора слагања првог конјункта, који је најближи само према хијерархијској дистанци, а не само на избор последњег конјункта који је линеарно и најближи;
- 2) обрасци слагања се надмећу: нижа линеарна дистанца између првог члана конјункције и глагола увећава шансу да први члан буде одабран за контролора слагања, те је слагање глагола у роду са последњим чланом конјункције умањено, и обрнуто;
- 3) проминентност не утиче значајно на избор првог или последњег члана конјункције за контролора слагања;
- 4) разрешено слагање је значајније умањено када је последњи члан координираног синкретичног субјекта мешовитог рода и броја у множини, него када је први члан у множини, што упућује да хијерархијска и линеарна локалност оперишу у једној граматици где линеарна локалност има превласт над хијерархијском, те има јачи ефекат на умањење разрешеног слагања;
- 5) род и број су у српском језику одвојени, и одвојено учествују у слагању;
- 6) контролор за род у српском језику не мора нужно зависити од вредности контролора за број, уколико је реч о конјункту женског рода.

8. Коришћена литература у дисертацији *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду* издвојена је у одељку *Литература* (235–246) и обухвата 139 референци.

9. У делу *Извори* (247), кандидаткиња наводи *Лексичко-фреквенцијски корпус српскога језика* (Арсенијевић 2015а), *Обратни речник српског језика* (Николић 2000), те *Речник српског језика* као изворе које је користила за израду експерименталног материјала. Поред овога, кандидаткиња је ради провере експерименталних података вршила претрагу *Српског мрежног корпуса*.

10. Део *Прилози* (248–336) кандидаткиња дели на четири одељка: у првом је дат уводни део коришћен у продукцијским експериментима, у другом уводни део за експерименте са судовима граматичности. У оба одељка наведен је и биографски упитник који су испитаници попуњавали. Трећи део доноси експериментални материјал за експерименте са судовима граматичности, а последњи четврти део материјал за продукцијске експерименте.

II Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Питање на које се одговара у овој дисертацији – које су емпиријске чињенице и теоријске последице слагања глагола са једним чланом координираног субјекта – једно је од истакнутијих питања лингвистичких истраживања у последње две или три деценије. Новија истраживања показују да се глагол у српском језику најчешће слаже са контролором који му је линеарно ближи, што је супротно принципима које формулише Ноам Чомски (1957) о ограничениости синтаксе на хијерархијски тип структурних односа. Оваква запажања стављају лингвистичку теорију пред избор да или одбаци став Чомског, или покаже да конгруенција није само питање синтаксе, већ и фонологије. Најзад, они теоретичари који нуде аргументе за учешће фололошког процесирања у слагању углавном подразумевају да се ради о варијацији, где једни говорници развијају граматiku у којој је слагање синтаксички, а други граматiku у којој је оно суштински фололошки процес. Резултати истраживања представљеног у дисертацији Иване Митић доприносе значајне доказе у прилог хипотезе да је конгруенција процес који укључује фонологију. Притом, кандидаткиња предлаже нови модел код кога су чисто синтаксичко и слагање које укључује фонологију део исте граматике, и за овај модел нуди оригиналне доказе (пре свега то што повећана линеарна дистанца између првог члана конјункције и глагола умањује шансу да се глагол сложи са тим чланом, иако тај члан једино чисто хијерархијским слагањем може победити остале).

Још једно питање којим се лингвистичка теорија интензивно бави је да ли су род и број заједно процесирани и репрезентовани, те да ли заједно учествују у процесу слагања. Резултати ранијих експерименталних истраживања потврђују да постоје језици у којима се род и број одвојено слажу, при чему број, у већини случајева, игра важнију улогу у односу на род приликом одређивања контролора слагања. Експериментално истраживање о коме извештава дисертација Иване Митић показује раније незабележене контексте у којима род код одређивања контролора слагања односи превагу над бројем.

III Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Дисертација Иване Митић одговора на значајна теоријска питања која су експерименталном методом и раније проучавана на материјалу српског језика од Московљевић (1983) до Вилер Голд и др. (2016), као и на материјалу словеначког и других језика света (Марушич и др. 2015, Фухс и др. 2015, између многих других). Теоријски гледано, у истраживању се користе увиди карактеристични за генеративни приступ истраживању граматике, у коме се обрасци слагања објашњавају помоћу хијерархијског моделовања синтаксичке структуре, и линеарног моделовања фонолошке структуре.

Основни допринос дисертације Иване Митић тако се може сажети на следећи начин:

- 1) линеарна и хијерархијска блискост одређују избор контролора слагања у оквиру исте граматике, а не у различитим граматикама реализованим у оквиру географске, социјалне и интерсубјекатске варијације;
- 2) линеарна блискост је фактор који утиче не само на избор последњег, већ и избор првог члана конјункције за контролора слагања;
- 3) род и број се одвојено репрезентују и одвојено слажу у српском језику;
- 4) род може победити у конкуренцији са бројем приликом одређивања контролора слагања, поготову уколико је контролор за род члан женског рода.

У дисертацији је коришћена експериментална метода прикупљања емпиријских података на основу које су добијени значајни подаци о начину процесирања слагања у савременом српском језику чиме ће ранија корпусна истраживања од Маретића (1899) преко Корбета (1983а) до Бојовић (2003, 2008) и до данашњих дана бити допуњена и промовисана на виши ниво прецизности. Метод проведен у овој дисертацији даје могућност да се у строго контролисаним експерименталним условима прецизно издвоје граматички и семантички фактори који утичу на процес слагања глагола са координираним субјектом у савременом српском језику у домену језичког процесирања. Овај тип података драгоцен је јер нуди увиде који се не могу добити корпусним методом, који не даје могућност контролисања релевантних варијабли.

IV Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Докторанткиња Ивана Митић објавила је из области теме докторске дисертације 12 радова (M21 – 1 рад, који је коауторски; M23 – 3 рада, од чега је у једном првопотписани аутор; M51 – 4 рада; M45 – 4). За време докторских студија, кандидаткиња је учествовала

на 22 научне конференције, како самостално, тако и у коауторству, похађала стручне семинаре из области генеративне граматике и анализе дискурса, те боравила на иностраним универзитетима. У наставку смо навели 12 одабраних радова са основним подацима, потом конференције на којима је Ивана Митић учествовала, те семинаре које је похађала.

Одабрани објављени радови Иване Митић од академске 2012/13. године

1. Ивана Митић, „Амбигвитет у генеративној синтакси и формалној семантици”, *Philologia Mediana*, број 5, Ниш, 2013, 355–366.
ISSN 1821–3332 = *Philologia Mediana*; COBISS.SR-ID 171242508; УДК 811.163.41'367 811.163.41'37 811.163.41'42. **M51**
2. Ивана Митић, „Негирани придеви и негативно слагање у српском језику”, у (ур. М. Ковачевић): *Савремена проучавања језика и књижевности*: зборник радова са V научног скупа младих филолога Србије одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, V/1, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, 249–259.
ISBN 978-86-85991-60-8; COBISS.SR-ID 206008588; УДК 811.163.41'367.3 811.163.41'367.623. **M45**
3. Ивана Митић, „Дистрибуција ослабљених модификатора *мало* и *безмало* и синтагме *немали број* са негираним придевима”, *Радови Филозофског факултета*, број 15, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале, 2013, 337–348. ISSN 1512-5858; COBISS.BH-ID 7948294; УДК 811.163.41'367 DOI 10.7251/RFFP15131337M. **M51**
4. Ивана Митић, „Морфосинтаксичке могућности придева затвореног пола скале и негираних придева”, *Philologia Mediana*, број 6, Ниш, 2014, 369–382.
ISSN 1821–3332 = *Philologia Mediana*; COBISS.SR-ID 171242508; УДК 811.163.41'366.55. **M51**
5. Ивана Митић, „Квантитативне модификације придева. Позитивни и негативни квантификатори”, *Наслеђе*, број 27, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, 127–138.
ISSN 1820-1768 = *Наслеђе* (Крагујевац); COBISS.SR-ID 115085068; УДК 811.163.41'367.623 811.163.41'37. **M51**
6. Ивана Митић, „Јака и слаба квантификација јединице *немало* у српском језику и њени еквиваленти у француском”, у (ур. М. Ковачевић): *Савремена проучавања језика и књижевности*: зборник радова са VI научног скупа младих филолога Србије одржаног 22. марта 2014. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, VI/1, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2015, 249–259.
ISBN 978-86-85991-74-5; COBISS.SR-ID 214038284; УДК [811.163.41'367.624:811.133.1'367.624]. **M45**
7. Ивана Митић, „Дистрибуција нимало вс. ни мало и немало вс. не мало са негираним придевима и придевима негативне семантике”, у (ур. М. Ковачевић): *Савремена проучавања језика и књижевности*: зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије одржаног 28. марта 2015. године, VII/1, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2016, 221–228.
ISBN 978-86-85991-88-2; COBISS.SR-ID 222431244; УДК [811.163.41'37] **M45**

8. Arsenijević, Boban and **Ivana Mitić**, „On the Number-Gender (In)dependence in Agreement with Coordinated Subjects”, *Journal of Slavic Linguistics*, volume 24(1), *Special Issue Agreement in Slavic*, Slavica Publishers, Indiana University, 2016, 41–69. ISSN 1068-2090 DOI: 10.1353/jsl.2016.0006. **M23**
9. Jana Willer-Gold, Boban Arsenijević, Mia Batinić, Nermina Čordalija, Marijana Kresić, Nedžad Leko, Franc Lanko Marušić, Tanja Milićev, Nataša Milićević, **Ivana Mitić**, Andrew Nevins, Anita Peti-Stantić, Branimir Stanković, Tina Šuligoj, Jelena Tušek, „Conjunct Agreement and Gender in South Slavic: From Theory to Experiments to Theory”, *Journal of Slavic Linguistics*, volume 24(1), *Special Issue Agreement in Slavic*, Slavica Publishers, Indiana University, 2016, 187–224. ISSN 1068-2090 DOI: 10.1353/jsl.2016.0003. **M23**
10. Arsenijević, Boban and **Ivana Mitić**, „Effect of animacy and agentivity on the processing of agreement in Serbo-Croatian”, у (ур. Sabina Halupka-Rešetar and Silvia Martínez-Ferreiro) *Studies in Languages and Mind, Selected papers from third Novi Sad Workshop on Psycholinguistics, Neurolinguistic and Clinical Linguistic Research*, Filozofski fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2016, 41–77. ISBN 978-86-6065-359-0 UDK: 811.163.41'367.51:811.163.42'367.51. **M45**
11. Jana Willer-Gold, Boban Arsenijević, Mia Batinić, Michael Becker, Nermina Čordalija, Marijana Kresić, Nedžad Leko, Franc Lanko Marušić, Tanja Milićev, Nataša Milićević, **Ivana Mitić**, Anita Peti-Stantić, Branimir Stanković, Tina Šuligoj, Jelena Tušek, Andrew Nevins, „When linearity prevails over hierarchy in syntax”, *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, doi:10.1073/pnas.1712729115, 2018. **M21**
12. **Ivana Mitić** and Boban Arsenijević, „Structural ambiguity and optionality of agreement patterns in Bosnian/Croatian/Serbian conjunct agreement”, *Glossa: A Journal of General Linguistics*, 4(1), 6, 2019. DOI: <http://doi.org/10.5334/gjgl.582>. **M23**

Учешћа Иване Митић на конференцијама од 2012/13. године

1. Ивана Митић, „Credibility in Local and State Media: Comparative Analysis of Headlines in Serbian Press”, *Digital English World-Wide: Corpus and Discourse Analyses*, Департман за енглески језик Техничког универзитета у Кемницу, Кемниц, Немачка, 13–14. 7. 2018.
2. **Ивана Митић** и Бобан Арсенијевић, „Граматички род и број и комбиновано слагање у српском језику: теоријска разматрања и емпиријски подаци”, *Језик, књижевност, теорија*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 27. 4. 2018.
3. **Ивана Митић** и Бобан Арсенијевић, „Конгруенција глагола у роду са модификованим координираним субјектима средњег и женског рода”, *Наука и савремени универзитет – НИСУН 7*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 10. 11. 2017.
4. Jana Willer-Gold, Nadira Aljović, Boban Arsenijević, Mia Batinić, Melisa Bureković, Nermina Čordalija, Goran Grubešić, Marijana Kresić, Nedžad Leko, Frane Malenica, Lanko Marušić, Tanja Milićev, Nataša Milićević, **Ivana Mitić**, Petra Mišmaš, Andrew Nevins, Anita Peti-Stantić, Branimir Stanković, Tina Šuligoj and Jelena Tušek, „Conjunct agreement in South Slavic, part trois”, *Resolving Conflicts Across Borders*, EMSS, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, and Center for Advanced Academic Studies (CAAS) in Dubrovnik, Dubrovnik, 21.10. 2017.

5. Boban Arsenijević i **Ivana Mitić**, „How many structures behind conjunct agreement”, *Resolving Conflicts Across Borders*, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, and Center for Advanced Academic Studies (CAAS) in Dubrovnik, Dubrovnik, 20. 10. 2017.
6. Ивана Митић, „Лингвостилистичка анализа апострофе у изворним народним песмама”, *Научни скуп Музика у култури Срба и Бугара / Музиката в културата на сърби и българи*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 5. 5. 2017.
7. **Ивана Митић** и Бобан Арсенијевић, „How many structures behind conjunct agreement? ”, *5th Novi Sad Workshop on Psycholinguistic, Neurolinguistic and Clinical Linguistic Research*, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Novi Sad, 22. 4. 2017.
8. Jana Willer-Gold, Nadira Aljović, Boban Arsenijević, Melisa Bureković, Nermina Čordalija, Alex Drummond, Marijana Kresić, Nedžad Leko, Frane Malenica, Lanko Marušić, Tanja Milićev, Nataša Milićević, **Ivana Mitić**, Anita Peti-Stantić, Branimir Stanković, Tina Šuligoj, Jelena Tušek, Andrew Nevins, „Discarding clausal coordination and ellipsis source for CCA: a picture matching study”, *Ellipsis Across Borders Conference*, EMSS project and University of Sarajevo, Sarajevo, 20–21. 6. 2016.
9. Ивана Митић, „Конгруенција координираних конјунктата са прилошким изразима осетљивим на број”, *Осми научни скуп младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности*, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2. 4. 2016.
10. **Ивана Митић** и Бобан Арсенијевић, „Механизми слагања у српском језику условљени типом координације”, *Наука и савремени универзитет 5*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 13–14.11. 2015.
11. **Ивана Митић** и Бобан Арсенијевић, „Природа слагања у српском језику условљена карактеристикама чланова и типом координације”, *Српски језик, књижевност, уметност*, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 23–25. 10. 2015.
12. **Ивана Митић**, Марија Стефановић, Бранимир Станковић, „Синтакса и семантика српског језика као Л2 у мултиетничком окружењу, *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 16–17. 10. 2015.
13. Jana Willer-Gold, Boban Arsenijević, Mia Batinić, Nermina Čordalija, Marijana Kresić, Nedžad Leko, Lanko Marušić, Tanja Milićev, Nataša Milićević, **Ivana Mitić**, Branimir Stanković, Andrew Nevins, Anita Peti-Stantić, Tina Šuligoj and Jelena Tušek, „Morphosyntactic production of Coordination Agreement in South Slavic: A Comparative Study”, *Agreement Across Borders Conference*, EMSS project, University of Zadar and Linguistics Department at the University of Zadar, Zadar, 15–16. 6. 2015.
14. **Ивана Митић** и Бобан Арсенијевић, „The logic of agreement: the effect of negation and disjunction on finite agreement with a coordinated subject”, *IIIrd Novi Sad workshop in psycholinguistics, neurolinguistics and clinical linguistics*, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Novi Sad, 18. 4. 2015.
15. Ивана Митић, „Characteristics of Serbian language as non-mother tongue in multicultural context”, *Second international interdisciplinary conference for young scholars in social sciences and humanities Contexts*, Faculty of Philosophy University of Novi Sad, Novi Sad, 4. 12. 2014.

16. **Ивана Митић** и Бранимир Станковић, „French definite article in Serbian and Albanian L2 learners”, *Teaching languages and cultures in the post-method era: issues and developments*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 15. 11. 2014.
17. **Ивана Митић** и Марија Стефановић, „Случајеви интерференције између призренско-тимочког дијалекта као Л1 и албанског језика као Л2 код ученика албанске националности”, *Српски језик, књижевност, уметност*, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 24–25. 10. 2014.
18. Ивана Митић, „Јака и слаба квантификација јединице немало у српском језику и њени еквиваленти у француском”, *VI научни скуп младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности*, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 22. 3. 2014.
19. **Ивана Митић** и Нина Манојловић, „Премодификација придева негативне семантике јаким и ослабљеним модификаторима”, *Наука и савремени универзитет 3*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 15–16. 11. 2013.
20. Ивана Митић, „Међуоднос вишезначних јединица доста и довољно у српском језику”, *Српски језик, књижевност, уметност*, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 25–26. 10. 2013.
21. Ивана Митић, „(Не)потребна маргинализација лексикологије као науке на примеру лексикализованих негираних придева”, *Језик, књижевност, маргинализација*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 26–27. 4. 2013.
22. Ивана Митић, „Негирани придеви и негативно слагање у српском језику”, *V научни скуп младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности*, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 30. 3. 2013.

Стручна усавршавања Иване Митић 2013–2018. године

1. 20. летња школа генеративне лингвистике European Generative Grammar (EGG), 29. 7 – 9. 8. 2013, Вроцлав, Пољска.
2. 21. летња школа генеративне лингвистике European Generative Grammar (EGG), 28. 7 – 8. 8. 2014, Дебрецин, Мађарска.
3. *Обука за статистичку обраду података у области друштвених истраживања*, 22. и 23. 12. 2017, Ниш, Правни факултет.
4. Семинар о рецензирању за истраживаче реализован од стране Центра за промоцију науке, 13. 4. 2018. године, Ниш, Универзитет у Нишу.
5. Еразмус мобилност наставника и сарадника, боравак на Хумболт Универзитету од 4. јуна до 8. јуна 2018. године, Берлин, Немачка.
6. Студијски боравак на Департману за енглески језик Техничког универзитета у Кемницу у оквиру пројекта *Honesty, Ethics, and Politeness in Academic and Journalistic Writing (СНЕР 2018)* од 8. јула до 15. јула 2018. године, Кемниц, Немачка.
7. Летња школа о анализи дискурса у оквиру пројекта *Credibility, Honesty, Ethics, and Politeness in Academic and Journalistic Writing (СНЕР 2018)*, Сплит, Хрватска, 20–30. јула 2018. године.

V Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Дисертација *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику* кандидаткиње Иване Митић у целости одговара нацрту који је приложила приликом пријаве теме дисертације, као и назначеном наслову. Све хипотезе које је кандидаткиња навела у пријави детаљно су разрађене и образложене у дисертацији, а тестиране су експерименталном методологијом, како је у пријави и одређено.

Дисертација задовољава стандарде и по обиму и по квалитету. Ивана Митић је пажљиво обрадила досадашња истраживања и назначила њихове резултате, дизајнирала и спровела пет продукцијских експеримената и шест експеримената са судовима граматичности на методолошки добро осмишљен начин, обрадила податке одговарајућим статистичким тестовима, те изнела закључке који значајно доприносе лингвистичкој теорији.

VI Научни резултати докторске дисертације

У дисертацији се тестира седам хипотеза, и оне се могу поделити на две групе: 1) на хипотезе које се тичу начина објашњења механизма који одређује који конституент ће одредити обележја на предикату који се слаже (горе наведене као 1-4), те 2) на оне које одговарају на питање да ли су род и број у српском, језику са фузијском морфологијом, репрезентовани и процесирани као један комплекс или као два одвојена обележја (наведене као 4-7). Док хипотеза (1), која разматра само линеарну дистанцу као фактор, и хипотеза (2), која узима у обзир хијерархијску дистанцу, опстају без обзира на то што не могу самостално објаснити све резултате овог истраживања, хипотеза (3), која тврди да истакнутост субјекта утиче на избор контролора слагања, апсолутно је одбачена. Супротно ранијим закључцима у области, резултати Иване Митић потврђују да су хијерархијска и линеарна дистанца фактори који утичу на слагање у оквиру једне граматике, те сви резултати могу бити објашњени у комбинацији линеарне и хијерархијске хипотезе која је именована као комбинована хипотеза.

У контексту друге групе хипотеза, разматра се појава обрасца комбинованог слагања на материјалу српског језика. Реч је о обрасцу слагања који је у истраживању Иване Митић потврђен, што је супротно ранијим тврдњама Бошковића (2009) за српски језик, и Марушича и др. (2015) за словеначки језик. Резултати истраживања Иване Митић недвосмислено потврђују хипотезу да род и број у српском језику могу бити репрезентовани и процесирани као два одвојена обележја, те да се одвојено слажу.

Посебно издвајамо чињеницу да су на основу резултата истраживања које је кандидаткиња спровела ранији увиди изнети у радовима Марушича и др. (2015) и Вилер Голд и др. (2016) прецизирани и допуњени: 1) линеарна дистанца је фактор који утиче не само на избор последњег него и на избор првог члана конјункције за контролора слагања, 2) линеарна и хијерархијска дистанца одређују избор контролора слагања не у два одвојеним граматикама, већ у оквиру једне граматике. Самим тим, резултати истраживања Иване Митић одбацују тврдње према којима је слагање у српском језику чисто синтаксички процес.

VII Примењивост резултата у теорији и пракси

Поред коментарисаних научних резултата, ова дисертација пружа значајан увид у аспекте језичког процесирања, пре свега разматрањем фактора који утичу на разрешавање опционалности, дајући тиме увид у архитектуру менталног модела језика. Увиди до којих се долази у дисертацији настављају се на истраживачки рад започет у оквиру пројекта *ЕМСС*, чији је кандидаткиња Ивана Митић члан, те значајно доприносе будућим истраживањима на плану експерименталне морфосинтаксе српског језика. Кандидаткиња је приложила материјал за продукцијске експерименте и експерименте са судовима граматичности, детаљно образложила њихов дизајн, и у дисертацији изложила како сирове, тако и податке обрађене статистичким тестовима, што све може бити од користи за будућа истраживања овога типа.

VIII Начин презентовања резултата научној јавности

У дисертацији су научни резултати солидно представљени и дискутовани, што је пропраћено схематским, те табеларним и графичким приказима. Језик ове дисертације је у великој мери јасан и стилски одговарајућ. Кандидаткиња је резултате истраживања презентовала на домаћим и међународним конференцијама, а објавила је и радове у иностраним часописима великог утицаја и угледа. Значајан део резултата истраживања представљених у дисертацију тек чека да буде публикован – те очекујемо да кандидаткиња настави и надаље са објављивањем извештаја о овом истраживању.

IX Закључак и препорука

Докторска дисертација кандидаткиње Иване Митић *Ефекат граматичких и семантичких карактеристика координираних субјеката на слагање глагола у роду у српском језику* оригинални је научни рад који значајно доприноси области синтаксе савременог српског језика, као и теоријске синтаксе, те експерименталне морфосинтаксе српског језика и опште експерименталне морфосинтаксе. У дисертацији се на јасан начин саопштавају подаци на основу којих се одговара на значајна теоријска и емпиријска питања коришћењем иновативних метода.

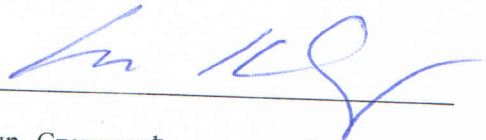
Дисертација значајно доприноси српској лингвистици, како на психолингвистичком и дескриптивном плану, тако и на аналитичком, теоријском и примењеном. Кандидаткиња Ивана Митић је досад остварила сасвим солидне научне резултате и задовољила све формалне захтеве за приступ последњој фази докторских студија.

Стога са задовољством предлажемо Наставно-научном већу Одсека за Филологију Филолошко-уметничког факултета, као и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвате дисертацију и одобре приступање усменој одбрани докторског рада пред комисијом која подноси овај извештај.

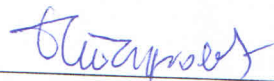
Крагујевац, 12. 4. 2019. године

КОМИСИЈА:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, ужа научна област: Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине (председник Комисије)

2. Др Бранимир Станковић, доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, ужа научна област: Савремени српски језик (члан Комисије)

3. Др Маја Вукић, доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, ужа научна област: Савремени српски језик (члан Комисије)

